

у 1960-1970-х роках саме на теренах колишніх прибалтійських республік, а нині незалежних країн Балтії - Литви, Латвії та Естонії. Серед поціновувачів мистецтва екслібриса, і перш за все, творчості Ресніса було чимало фахівців зі світовим ім'ям. Художник також виготовив кілька іменних екслібрисів для відомих киян, а також для бібліофілів з Вінниці, Одеси, Тернополя. Попри те, що Вільніс Ресніс не литовець, а латиш, його творчість стала тим містком, який ще з минулого століття єднав народ України з народами Балтії, а також сприяв єднанню литовців, латишів та естонців між собою.

Ключові слова: *Вільніс Ресніс, екслібриси, приватні колекції, державні музеї.*

Ірина ТОМАШЕВСЬКА

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Освітні центри в Україні за часів Великого князівства Литовського

Становлення української освіти в XIV - XVI ст. має органічний зв'язок із визначальними історичними передумовами на території України-Русі, яка в той час становила частину Великого князівства Литовського. Реформаційні процеси в часи Великого князівства Литовського були не просто потужними, а й і мали чималу кількість характерних особливостей. Вагомий вплив на розвиток української культури загалом та освіти зокрема здійснили ідеї Гуманізму та Реформації, які набули широкого розповсюдження в культурі Західної Європи. Освіта і школи в Україні до кінця XVI ст. не втрачали форм, духу і традицій часів Київської Русі, яка успадковувала особливості візантійської культури. Осередками освіти були єпархії, монастирі, при яких функціонували школи. Підручниками слугували церковні книги, вчителями – духовенство. Освіченість була розповсюдженим явищем в Україні – навчалися усі діти. Внаслідок Люблінської унії традиційна освіта в Україні-Русі почала зазнавати занепаду, зростала роль латинських шкіл, католицьких освітніх закладів. У статті зазначено, що зв'язок релігії з освітньою галуззю був дуже великий, відтак, релігія була світоглядним підґрунтям для розвитку освіти. У 1569-1570 рр. у Вільно було започатковано єзуїтську колегію, хороша репутація котрої досягла навіть Волині. За литовської доби Київ відновлює своє важливе становище культурно-освітнього центру. При великих монастирях активізується виготовлення рукописних книг. Зокрема, у 1397 р. було завершено переписування київського Псалтиря.

Ключові слова: *Велике князівство Литовське, Люблінської унія, освіта, вища освіта, книгодрукування.*